

Vesna Ličer, Jana Radovič, Mateja Habinc

TRETJA MEDNARODNA POLETNA ETNOLOŠKA ŠOLA PIRAN '96

1. POTEK DOGAJANJ

Tretja mednarodna poletna šola je v organizaciji Inštituta za multikulturne raziskave in Centra za mediteranske študije pri IŠH potekala v Piranu med 23. in 27. septembrom. Program je bil razdeljen na dopoldanski del dveh ali več predavanj na določeno temo, popoldne pa sta (so) predavatelja(-i) vodila(-i) delavnice oz. odgovarjala(-i) na vprašanja udeležencev, ki so se bolj podrobno zanimali za dopoldne obravnavane problematiko. Na uvodnem večeru poletno-zimske (deževne) šole je prof. Zmago Šmitek med drugim tudi odprl poletno šolo, v sredo sta bila organizirana ogled Trsta in večerja v slovenski "osmici" na italijanski strani meje, v četrtek, 26. septembra nas je sprejel piranski župan, v petek pa se je "zadnja večerja" zgodila na kmetiji Deluk pod Krkavčami oz. v jeziku domačinov - Krkovšami.

Martine Segalen iz Francije in Mojca Ravnik iz Slovenije sta poletno šolo začeli s temo *Sociabilnost in družina*. Francoska gostja je govorila o preučevanju sorodstva v francoski etnologiji in vezi med člani družine razdelila na solidarne (egalitarne) in nesolidarne (neegalitarne). Obe vrsti se po njenem mnenju kažeta skozi sociabilnost, skrb za starše, vrste dedovanja in simbolne vezi oz. spomin. Martine Segalen je spregovorila tudi o vlogi družine v industrijski družbi in o ponovnem odkrivanju pomena družinskih vezi. Mojca Ravnik je predstavila svoje rezultate raziskovanja družine v slovenski Istri, z diapozitivi pa nakazala tudi povezavo med arhitekturo in solidarnimi (egalitarnimi) vezmi med družinskimi člani. Spregovorila je o nekaterih splošnih značilnostih istrske družine, različnih družinskih sistemih prebivalcev z obale in zaledja in s tem v zvezi nakazala tudi stike med slovenskimi vasi in Trstom.

Jonas Frykman iz Švedske in Nancy Triolo iz ZDA sta se v naslednjem sklopu predavanj posvetila *strategijam identitet*. Nancy Triolo je kot del postkolonialnih študij predstavila svoje delo v Palermu, kjer se je ukvarjala s tamilskimi begunci. Spregovorila je o kulturno določenem raziskovanju, o diskurzivnih tehnikah in o občutju krivde pri preučevanju življenja beguncev, ki lahko, kot npr. Tamilci v Palermu, po njenem mnenju, s slabo vestjo raziskovalca krepijo lastno ideologijo o domovini, vojni ipd. Po mnenju Jonasa Frykmana, ki je med drugim na kratko predstavil tudi skandinavsko etnologijo, nacionalne identitete niso vedno povezane z agresivnostjo, ampak jih lahko etnologi preučujemo predvsem skozi vsakodnevno učenje nacionalne simbolike (zastavice, himne...). Na podoben način je švedski profesor pojmoval moškost, katere oblikovanje naj bi etnologi spremljali prek vsakodnevnih premikov med različnimi vrstami identitet.

Dan ogleda Trsta je bil namenjen različnim tematikam, povezanim z omenjenim mestom. Pamela Bellingier iz ZDA je predstavila *življenje istrske manjšine v Italiji in italijanske v Istri* in ob tem poudarila pomen kolektivnih spominov, ki so v primeru manjšin po njenem mnenju zakriti in ne povsem

skladni z "že sprejeto" zgodovino. Kot je dejala, se načini govorjenja o zgodovinah manjšin niso spremenili vse od 50. let tega stoletja, saj naj bi ljudje sprejemali že izoblikovane koncepte, ki migracijo opisujejo podobno kot izgon Židov in boj za preživetje. Tina Orehovec je govorila o *delu žensk, prebivalk vasi sv. Peter v Trstu* in dejala, da ni bilo pomembno le zaradi materialnih koristi, ampak je predstavljalo tudi povezavo med vaškimi in mestnimi območji. Takšno vrsto "dela na črno" je Tina Orehovec prikazala skozi tri zgodovinska obdobja, njegov pomen pa nakazala tudi skozi perspektivo feminizma. Borut Brumen je na primeru že omenjene vasi govoril o *vplivu nove državne meje med Slovenijo in Hrvaško na življenje ljudi*. Opozoril je na procese oblikovanja pojmov "mi" in "oni/tujci/drugačni" in na posledice nove državne meje pri spreminjanju konceptov prostora in časa in z njimi povezanih identitet.

Predzadnji dan poletne šole je bil namenjen *problemom orientalizma in fundamentalizma*, o njih pa so predavali prof. Andre Gingrich, ter študenta Wolfgang Seimann in Guenther Windhager, vsi iz Avstrije. Guenther Windhager je na temelju analize življenjske zgodbe govoril o "preobrazbi" Leopolda Weina v Mohameda Assada. Wolfgang Seimann se je posvetil zlorabi koncepta fundamentalizma v nemškem družboslovju. Andre Gingrich pa je oboje skušal umestiti v teoretični okvir dekonstrukcije znanosti. Govoril je o različnih kontekstih uporabe pojma orientalizem, o razlikovanju med nekdanjimi kolonialnimi silami na Orientu, koloniziranimi državami letega in državami s "poredovalno funkcijo" med prvima vrstama. Slednje so imele svoje kolonije drugje po svetu ali pa jih je Orient koloniziral (jugovzhodno Evropo). Razložil je razliko med "dobrim" in "slabim" Muslimanom ter v povezavi s tem spregovoril tudi o avstrijskem pangermanskem nacionalizmu.

V petek je Igor Ž. Žagar predstavil *pragmatično analizo pisanja časopisov o begunski problematiki*. Rajko Muršič je tega dne govoril o *postmodernizmu v antropologiji*. Za lažje razumevanje se je posluževal shem ter nadrobneje razčlenil pojme postmodernizem, postmodernost in postmoderna antropologija. Diskusija v popoldanskih urah je za spremembo potekala na terasi pred klubom v ambientu dreves in topllega sonca.

Srečanje se je zaokrožilo z "zadnjo večerjo" v prijetnem ambientu, sobotno jutro pa je pomenilo čas odhoda.

2. ANKETA

Študentje smo si nenehno izmenjevali mnenja o poletni šoli. Tako smo si tri študentke zamislile izdelavo ankete za udeležence. Menile smo, da bi le-ta morala biti obvezen del (vsakega) srečanja, služila pa naj bi tako strokovni javnosti kot organizatorjem.

Tako je bilo razdeljenih 40 anket, vrnjenih pa 23. Anketo smo izvedli med četrtkom in petkom, vsebovala pa je ocene in mnenja o prvih treh dneh srečanja.

Bila je anonimna, označiti je bilo potrebno le svojo izobrazbo: a) učitelj, profesor; b) študent; c) ostalo. V grobem je bila sestavljena iz dveh delov: ocenjevanega in pisnega. V ocenjevanem delu se je z ocenami od 1 do 5 (po slovenskem šolskem načinu ocenjevanja) sodilo o kvaliteti dopoldanskih predavanj, popoldanskih delavnic, hrani in namestitvi, organizaciji v splošnem. Pod posebno točko so ocenjevali izlet v Trst, ogled mesta, večerjo, ter organizacijo tega dne.

Večina udeležencev je predavanja ocenila s 4 - prav dobro, delavnice s 3 - dobro, hrano in namestitev s 4 - prav dobro, organizacijo v splošnem s 3 - dobro, izlet v Trst pa z 2 - zadostno.

V pisnem delu je vsakdo imel možnost izraziti svoje mnenje, dati predloge, ter drugo... Pohvale so letele na račun raznolikosti in kvalitete obravnavanih tem. Toliko o pohvalah, sedaj pa v razmislek. Veliko jih je pogrešalo uradno predstavitev udeležencev že prvi večer. Premalo naj bi bilo stika med študenti in profesorji različnih držav. Predavanja in delavnice naj bi se kljub zamudnikom začnjala točno. Kava in kajenje naj med predavanji ne bi bila dovoljena. Dana bi morala biti možnost za diskusijo tudi po predavanjih in delavnicah na drugačnem nivoju. Pritožbe so bile tudi na račun namestitve. Organizatorji naj bi tujcem sporočili vremenske razmere (ponoči je bilo mraz), ter število odej in brisač, ki jih nudijo gostitelji (odej je bilo premalo in brisač ni bilo - če zanje nisi vprašal).

Kot zanimivost še nekaj mnenj in predlogov:

- *"Good were the lectures, indeed, and I learned so much; I'm grateful to the organizers, that they made it, but it had to be better organized..."*

- *"The size of the summer school is very good; you get to know and talk to people..."*

- *"Premalo dejansko namenjeno študentom (metodologija,*

teorija, smo brez predznanja o posameznih "šolah", s katerih prihajajo profesorji)... Več "uradnega" seznanjenja s prisotnimi in njihovim delom, na workshopih dejanske naloge za študente (ne nujnost vprašanj), morda delo po skupinah nekaj (nacionalno) mešanih študentov, na koncu čas za skupno debato..."

- *"...I did not mean to offend you. I was critical, because I would really want to see things approved. Thank you for the opportunity to express our opinions and good luck for the years to come!"*

- *"...Continue and Congratulations & Thank you."
Martine Segalen"*

Tako se je izšla naša anketa. Študentom in etnologom oz. kulturnim antropologom v spoznanje, organizatorjem v spodbudo.

Udeleženci tretje mednarodne poletne etnološke šole v Piranu. Foto: Jana Radovič, 23. 9. 1996.

Teja Hlačer

2. MUZEJSKA POLETNA DELAVNICA CELJE '96

V času od 1. do 5. julija 1996 je v organizaciji Muzeja novejšje zgodovine Celje ponovno potekala Muzejska poletna delavnica Celje. Letos se je je udeležilo petnajst študentov in študentk ter dijakov in dijakinj. Največ je bilo študentov zgodovine, potem etnologije in krajske arhitekture, bile so tudi študentke sociologije kulture, geografije in nemiščine ter dve dijakinji Šubičeve gimnazije v Ljubljani. Mentorjev je bilo šest. Ti so bili zgodovinarji, sociologi, geografi ali pa etnologi iz omenjenega muzeja, Osrednje knjižnice Celje ali Zgodovinskega arhiva Celje. Vodili so pet skupin, ki so raziskovale naslednje teme:

- prostorski razvoj Celja skozi čas;
- Celjani - posamezniki kot vir za dokumentacijo življenja v Celju;
- mestno naselje Gaberje z vidika osnovnih populacijskih pokazateljev;
- evidentiranje sprememb urbanega videza mesta Celja;
- dokumentacija starih obrtnih mestnih delavnic.

Prva skupina je poglobila že lansko leto začeto raziskovanje

na to temo. Na podlagi arhivskega gradiva in literature je ugotavljala spremembe funkcij mestnih predelov za leta 1825, 1900, 1928 in 1954, s terenskim delom (kartiranje) pa je ugotavljala današnje stanje. Vsi rezultati so prikazani na petih kartah, iz katerih je razvidno, kje v mestu se je v prikazanem obdobju nahajala obrt, trgovina, industrija, uprava...

Druga skupina je prav tako nadaljevala lani začeto delo ter poskušala pridobiti čim več informacij, spominov, dokumentov, fotografskega gradiva in predmetov iz življenja v Celju pred drugo svetovno vojno. Udeleženci te skupine so se seznanili s temeljno literaturo in arhivskim gradivom, težišče dela pa je bilo na terenu. S posameznimi Celjani so se s pomočjo vprašalnika pogovarjali o njihovem načinu življenja v času otroštva ter sproti evidentirali in pridobivali njihovo fotografsko gradivo, dokumente in predmete.

Tretja skupina se je osredotočila na eno izmed ulic v celjski delavski četrti Gaberje, in sicer na Kovinarsko ulico. V njej so z anketo in vprašalnikom med stanovalci analizirali glavne populacijske pokazatelje, današnje stanje ter trende razvoja